

**QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI**

**MAGISTRAT
DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.**

Kumpilazzjoni Nru.: 519/2023

**II-PULIZIJA
(Spettur Michael Tabone)**

-Vs-

CHRISTIAN SPITERI

Illum, 29 ta' Awwissu 2023

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront ta' **CHRISTIAN SPITERI** ta' 39 sena, bin Vincent Spiteri u Maria nee' Delceppo, imwieled nhar is-16 ta' Diċembru 1984, residenti ġewwa 108, Triq il-Gdida, Paola, u detentur tal-karta tal-identita' 0034285M, akkużat talli bejn Diċembru 2019 u Marzu 2023 f'dawn il-Gzejjer, b'diversi atti, ukoll jekk fi zminijiet differenti u li jiksru l-istess disposizzjoni tal-liġi u li ġew magħmulin b'rizoluzzjoni waħda;

1. Iffalsifikajt cedola, polza, ordni jew dokumenti ohra, illi meta jigu prezentati wiehed jista' jircievi bihom hlas, jew jieħdu l-kunsinna ta' oggetti jew jiġbor depożitu jew rahan minn ufficju pubbliku, jew minn bank jew stabbiliment pubbliku iehor imwaqqaf jew maghruf b xi' att pubbliku tal-Gvern;
2. U aktar talli xjentament għamilt użu minn wahda mill-karti msemmija fl-artikoli 166, 167 u 168 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta ;
3. U aktar talli għamilt falsifikazzjoni f'att awtentiku u pubbliku, jew fi skrittura kummercjali jew ta' bank privat, b'falsifikazzjoni jew b'tibdil fl-iskrittura jew fil-firem billi hloqt pattijiet, dispozizzjonijiet jew obbligi foloz jew ħelsien falz minn obbligi, jew billi ddaħalt dawn il-pattijiet, dispozizzjonijiet obbligi jew ħelsien minn obbligi f'dawk l-atti jew skritturi wara li jkunu gew iffurmati, inkella billi židt jew biddilt klawsoli, dikjarazzjonijiet jew fatti, illi dawn l-atti jew skritturi kellhom ikollhom fihom jew kellhom jippruvaw;
4. U aktar talli xjentament għamilt uzu minn att, kitba jew skrittura falza msemmija fl-artikolu 183 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta;
5. U aktar talli sabiex tikseb xi vantagg jew beneficcju għalik iinifsek jew għal ħaddiehor, f'xi dokument maħsub għal xi awtorita' pubblika, xjentament għamilt dikjarazzjoni jew stqarrija falza, jew tajt tagħrif falz;
6. U aktar talli b'mezzi kontra l-ligi, jew billi għamit użu ta' ismijiet foloz, jew ta, kwalifiki foloz, jew billi nqdejt b'qerq iehor, ingann jew billi wrejt haġa b'ohra sabiex iġġieghel titwemmen l-eżistenza ta; intraprizi foloz, jew ta hila setgħa fuq ħaddiehor ta' krediti immaginarji , sabiex tqanqal tama jew biza' dwar xi grajja kimerika, għamilt qligħ ta' aktar minn ħamest elef euro €5,000 bi ħsara tad-Dipartiment tas-Sigurta Socjali, il-Gvern ta' Malta u /jew xi entita u/ jew entitajiet ohra;

7. U aktar talli bi ħsara tad-Dipartiment tas-Sigurta Soċjali, il-Gvern ta' Malta u/jew xi entita u/jew entitajiet oħra, għamilt qligħ ieħor b'qerq ta'aktar minn ħamest elef euro (€5,000);

Il-Qorti kienet gentilment mitluba sabiex f'kaz ta sejbien ta' ħtija tikkundanna lill-akkuzat għal ħlas ta' spejjes li jkollhom x'jaqsmu mal-ħatra ta' esperti jew periti fil-proceduri hekk kif ikkontemplat fl-Artikolu 533 tal-kapitolu 9 tal-Ligijiet ta'Malta.

Rat id-digriet tagħha tat-22 ta' Awwissu 2023 fejn laqgħet it-talba tad-Direttur tas-Sigurta' Soċjali u d-Direttur Ġenerali tal-Għajnuna Finanzjarja u Osservanza ammetthom fil-proċeduri bħala parti offiża a tenur tal-artikolu 410(5) tal-Kap. 9;

Semgħet lill-Ufficjal Prosekutur jaqra l-akkużi u jikkonfermahom bil-ġurament u rat id-dokumenti pprezentati flimkien mal-akkużi;

Semgħet lill-imputat waqt l-eżami jwieġeb li huwa ħati tal-imputazzjonijiet enumerati 2, 4, 5, 6 u 7 fiċ-ċitazzjoni izda mhux ħati tal-imputazzjonijiet enumerati 1 u 3 fiċ-ċitazzjoni dwar ir-reati taħt l-artikoli 167 u 183 rispettivament, tal-Kodiċi Kriminali;

Semgħet lill-Ufficjal Prosekutur jirtira formalment l-imputazzjonijiet enumerati 1 u 3 fiċ-ċitazzjoni dwar ir-reati taħt l-artikoli 167 u 183 rispettivament, tal-Kodiċi Kriminali u semgħet lill-imputat jikkonferma l-ammissjoni tiegħu dwar il-bqija tal-imputazzjonijiet;

Il-Qorti wissiet lill-imputat bl-iktar mod solenni dwar il-konsegwenzi legali tal-ammissjoni tiegħu, u wara illi kkonċedietlu ħin biex jirrikonsidra din id-dikjarazzjoni ta' ħtija u sabiex jerga' jikkonsulta mad-difensur tiegħu, kif ukoll wara li spjegatlu n-natura u s-serjeta` tal-reati li jinsab mixli bihom u l-piena erogabbli, semgħet lill-imputat jikkonferma l-ammissjoni tal-ħtija tiegħu.

Rat l-atti kollha tal-proceduri;

Semgħet lil Martin Buhagiar, Assistant Direttur tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali jiddikjara quddiemha li l-ammont meħud mill-imputat għad-detriment tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali huwa ta' €20,078.90;

Semgħet lill-imputat jiddikjara li huwa dispost li jhallas lura l-ammont kollu meħud illegalment għad-dannu tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali, permezz ta' rati mensili u qabel illum diġa' għamel kuntatt mad-Dipartiment bi proposta fir-rigward;

Semgħet lill Martin Buhagiar jiddikjara li per prinċipju id-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali huwa dispost li jidhol fi ftehim mal-imputat għar-ripagament tal-ammont kollu meħud, permezz ta' pagamenti mensili.

Semgħet is-sottomissjonijiet tal-partijiet dwar il-piena u semgħet lill-Prosekuzzjoni tiddikjara li m'hijiex qiegħda tinsisti li tingħata piena karċerarja effettiva;

Ikkunsidrat;

Illi fuq l-ammissjoni volontarja u inkondizzjonata tal-imputat, fil-preżenza tal-Avukat difensur tiegħu u dan wara li ġew osservati d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 392A tal-Kap. 9, il-Qorti m'għandhiex triq oħra salv li ssib lill-imputat hati tal-imputazzjonijiet kollha għajr naturalment għal dawk li ġew irtirati mill-Prosekuzzjoni.

Għall-finijiet tal-piena, il-Qorti kkunsidrat diversi fatturi, fosthom il-gravita' tar-reati li qiegħed jinstab hati tagħhom l-imputat u l-ammont sostanzjali li nkiseb mill-imputat b'rizultat tal-kommissjoni ta' dawn ir-reati. Izda ħadet ukoll qies tal-fedina penali kompletament netta tal-imputat, kif ukoll tal-fatt illi huwa ammetta l-ħtija tiegħu fl-iktar stadju bikri tal-proċeduri. Fuq kollox, il-fatt illi jirriżulta li l-imputat huwa dispost li jhallas lura l-ammont kollu minnu perċepit illegalment għad-detriment tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali f'pagamenti mensili u li d-Dipartiment huwa dispost

li jaċċetta hlas bin-nifs. Il-Qorti żammet ferm ukoll li matul is-sottomissjonijiet dwar il-piena, il-Prosekuzzjoni ddikjarat li l-imputat ammetta l-ħtija tiegħu minnufih waqt l-interrogazzjoni u kkoopera mal-Pulizija, tant illi gie reġistrat fl-atti illi ma hemmx insistenza da parti tal-Prosekuzzjoni fuq piena karċerarja effettiva.

Il-Qorti qieset ukoll il-fatt illi r-reati taħt l-artikoli 169, 184 u 188 tal-Kap. 9 ċioe' d-dikjarazzjoni dwar jew għotja ta' tagħrif falz f'dokument u l-użu tad-dokument iffalsifikat, twettqu mill-imputat bħala mezz għall-fini għall-kommissjoni tar-reat ta' frodi u għalhekk isibu riskontru d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 17(h) tal-Kap. 9 b'dan illi għandha tingħata piena biss għar-reat l-iktar gravi li f'dan il-każ huwa r-reat ta' truffa taħt l-artikolu 308 tal-Kap. 9 li, bl-applikazzjoni tal-artikolu 310(1)(a) tal-Kap. 9, huwa punibbli bi prigunerija minn sentejn sa disa' snin billi l-ammont tal-ħsara magħmula mill-imputat jeċċedi s-somma ta' €5,000.

Huwa wkoll evidenti fil-fehma tal-Qorti illi l-imputazzjoni dwar ir-reat taħt l-artikolu 309 tal-Kap. 9, il-frodi innominata, ingħatat bħala alternattiva għar-reat ta' truffa taħt l-artikolu 308 tal-Kap. 9 għaliex galadarba tinstab ħtija għar-reat ta' truffa, ma jstax jirrizulta li għamel qligh **ieħor** b'qerq għad-dannu tal-istess vittma.

Mizmumin ferm dawn il-konsiderazzjonijiet kollha, il-Qorti tqis illi filwaqt li l-iktar piena idoneja hija waħda karċerarja, hemm raġunijiet tajbin u validi fiċ-ċirkostanzi, biex tapplika d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 28A tal-Kap. 9.

Fil-fehma tal-Qorti, fiċ-ċirkostanzi tal-każ in diżamina, ma għandhiex tinkludi fl-ordni ta' sentenza sospiża taħt l-artikolu 28A tal-Kap. 9, direttiva għar-restituzzjoni tal-ammont akkwistat għad-detriment tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali taħt l-artikolu 28H tal-Kap. 9, u dan minħabba l-konsegwenzi tassattivi tan-nuqqas tal-ħati li jikkonforma ruħu mad-direttiva bħal din f'massimu ta' sitt xhur biss, fejn is-sentenza sospiża ta' prigunerija tista' tibda sseħħ¹. F'kull każ, il-Qorti għandha diskrezzjoni biex tiddeċiedi jekk għandhiex tinkludi direttiva għar-restituzzjoni taħt l-artikolu 28H

¹ Artikolu 28H(6) tal-Kap. 9.

tal-Kap. 9 fl-ordni ta' sentenza sospiza, jew le u meta semgħet illi l-parti offiża hija lesta li taççetta ripagament tal-ammont fi hłasijiet mensili mingħajr ma insistiet li l-ammont kollu jrid jintradd lura fi żmien sitt xhur, tqis li ma jkunx ġust fiç-çirkostanzi li tordna l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 28H tal-Kap. 9 f'dan il-każ.

Minflok, b'żieda mal-piena, il-Qorti sejra tordna lill-imputat għall-hłas tad-danni ossia kumpens bl-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-artikolu 532A tal-Kap. 9 (li jagħmel referenza għall-artikolu 24 tal-Att dwar il-Probation, Kap. 446).

Għal dawn il-motivi kollha, wara li tastjeni milli tieħu konjizzjoni tas-seba' (7) imputazzjoni stante illi din hija alternattiva għas-sitt (6) imputazzjoni, u wara li rat l-Artikoli 17(h), 18, 169 (li jagħmel referenza għall-artikoli 166, 167 u 168), 184 (li jagħmel referenza għall-artikolu 183), 188, 308 u 310(1)(a) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, qiegħda ssib lil CHRISTIAN SPITERI hati fuq ammissjoni tiegħu stess tal-imputazzjonijiet bin-numru 2, 4, 5 u 6 u tikkundannah sentejn prigunerija izda bl-applikazzjoni tal-Artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta tordna li din is-sentenza ma tidholx fis-seħħ hlief jekk fi żmien tliet (3) snin, il-hati jikkommetti reat ieħor li għalih hemm piena ta' prigunerija.

A tenur ta' l-Artikolu 28A(4) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti spjegat lill-hati bi kliem çar ir-responsabilità tiegħu taht l-Artikolu 28B tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta jekk huwa jikkommetti, matul il-perijodu operattiv ta' din is-sentenza sospiza, reat li għalih hemm piena ta' prigunerija.

Billi ma jirriżultax li ġew nominati esperti f'dawn il-proçeduri, tastjeni milli tieħu konjizzjoni tat-talba tal-Prosekuzzjoni ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Bl-applikazzjoni tal-Artikolu 532A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta li jirrendi applikabbli d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 24 tal-Att dwar il-Probation, Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna lil CHRISTIAN SPITERI jhallas lid-

Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali is-somma ta' għoxrin elf u tmienja u sebghin Euro u disghin ċenteżmu (€20,078.90) rappreżentanti d-danni sofferti mill-istess Dipartiment b'riżultat tad-delitti li dwarhom qed tinstab htija² liema hlas, f'każ li jkun intlaħaq ftehim bejn il-partijiet, isir skont kif miftiehem.

Għall-fini tal-Artikolu 28A(8) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna li kopja ta' din is-sentenza tintbagħat lir-Registratur tal-Qorti.

Ai termini ta' l-Artikolu 392A(2) tal-Kap.9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti tordna li fi żmien sitt (6) ijiem tax-xogħol l-Avukat Ġenerali jingħata aċċess għal kopja skenjata ta' l-atti, flimkien ma' aċċess għal kopja skenjata ta' din is-sentenza.

**DR. RACHEL MONTEBELLO
MAĠISTRAT.**

² Wara li tħallas l-ammont ta' €1,063.80, dan ġie mnaqqas mill-ammont sħiħ dovut ta' €20,817.55.